

Автор: Лазар Лютаков, Заглавие: "Аа", Материал: мрамор, пластмаса

Скъпи съграждани,

Скулптурната композиция "Аа" (голямо А, малко а) е резултат от амбицията ми да създам произведение, изгадено върху многовековните усилия на човечеството да подрежда и украсява публичните си пространства и вдъхновено от днешен Пазарджик. Най-интересният аспект на даден материал за мен е неговата способност да отключва асоциации и превръща към определени случки и събития. В този смисъл един материал и начинът по който той е обработван и третиран винаги носи със себе си съвкупност от значения, нерядко противоречиви, а смесването на различни материали неминуемо води до конструирането на множество взаимовръзки и препратки.

Мраморът е материал, използван в скулптурата и архитектурата още от дълбока древност. Мраморът е класически материал, който неминуемо свързваме с културното наследство на нашата цивилизация и високата култура изобщо. Но мраморът освен това е и архаичен материал, с който често се злоупотребява в амбицията да се демонстрира добър вкус. Той е мъртва природа, но според колеги, той има душа, а целта на всеки скулптор е да я намери и извади наяве. Художествената обработка на мраморния къс в "Аа" липсва, камък е отчупен от масива в трите си вертикални страни, структурата му е плод на случайност. Изборът на автора е жестът, който го преобразява, в днешно време един също вече "класически" подход. Критериите за избор все пак са стриктни, търсен е камък с клиновидна форма, напомнящ за първите сечива на човека, чиято големина хармонизира с размера на втория елемент, използван в композицията. Това е пластмасово чемширено дръвче, произведено в Китай, чиято себестойност надминава тази на тежачия 3.5 тона мрамор. Чешмирът е най-автентичното българско вечнозелено растение, което от векове украсява българския двор. За мен той е интересен и поради факта, че подлежи на оформяне. Оформянето на растения е една хилядолетна традиция, основен елемент в ландшафтната архитектура. Този наглед безобиден акт свидетелства за амбициите на нашата цивилизация да контролира природата, а производството на растения от бавно разграждаща се пластмаса е просто една от следващите стъпки в този процес. Изкуствените цветя и растения поражда доста противоречиви мисли, голяма част от нас ги свързват с културата на кича, с желанието ефимерната красота да бъде "жертвана" в името на практичността. Откритието, че дадено растение е изкуствено често води до разочарование, но изкуството може да се възползва и от него.

Опитах се да изложа някои от аспектите, важни за мен в процеса на работа по "Аа", но стремежът ми е бил да предложа на Вашето внимание едно "отворено" произведение, позволяващо на всеки зрител да го обогатява със собствените си интерпретации и преживявания. Заглавието свързвам с първата буква на азбуката като начало на писмената реч и вече споменатите първи стъпки на човечеството в пластиката и архитектурата. Освен това геометрията на тази буква, изписана като главна и малка, отправя към формата на използваните от мен два елемента.

Накрая бих искал да изкажа благодарност на Сергей Шербетов за поканата и оказаната помощ при организацията, на Стефан Лютаков за помощта и подкрепата и на Карин Фошар за съвместната работа от самото начало.

Лазар Лютаков, Виена, Август 2016